

Örömmel tölt el, hogy a *Családmese* sorozatban 2006-ban bemutatott az Issekutz családot, Kiss Ernő altábornagy aradi vértanú nagybátyámtól kezdve, Dr. Issekutz Béla akadémikuson keresztül napjainkig. 2007-ben a Pro

Cultura Minoritatum Hungariae (Magyar Művelődési Intézet) kisebbségi díját kapta meg az általam vezetett Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület, majd 2011-ben a Kisebbségekért Díj Hazai Kisebbségekért Tagozata állami elismerésben részesítettek. 2013-ban felkértek egy portréfilmben való szereplésre is. A legnagyobb eredményemnek azt tartom, hogy 17 év küzdelmem után sikerült az új nemzetiségek jogairól szóló törvényben

Balról Horváth Kornél ütőhangszeres előadóművész és Tarján Tamás irodalomtörténész, író

elismertetni ahazai örménység magyar anyanyelvűségét is, miután a 350 évvel ezelőtt a Kárpát-medencébe betelepült őseinknél a nyelvvesztés törvényszerű volt.

Mindezeket nem tudtam volna elérni, megvalósítani, ha nem állt volna mellettem 43 éve férjem, Balogh Jenő és gyermekeim, unokáim.

A kitűzött célok csak stabil családi háttérrel vállalhatók és valósíthatók meg, különösen ha a házastárs mindenben segíti e különleges hivatás gyakorlását. Szerencsés voltam és vagyok, ráadásul az erdélyi örmény kultu-

rális identitást is át tudtam örökíteni utódaimra, bemutatva annak értékeit. Büszke vagyok arra, hogy elértem a „hetvenes” kintüntetést a hetvenes férjem oldalán.

Tájékoztató

A Fővárosi Örmény Önkormányzat 20 éven keresztül elnöke, dr. Issekutz Sarolta lemondott elnöki megbízatásáról és mandátumáról a 2014. december 9. napján tartott közgyűlésen a 2014. október 12-én életbelépett összeférhetetlenség jogszabály miatt. A közgyűlés Esztergály Zsófia Zita képviselőt elnöknek megválasztotta. A megüresedett mandátumot Szücs Enikő volt fővárosi képviselő szerezte meg.

dr. Issekutz Sarolta a II. ker. ÖÖ elnökeként, valamint az Országos Örmény Önkormányzatban, mint az EÖGYKE frakcióvezetője folytatja további munkáját a magyarörmény közösség érdekében..

Fővárosi Örmény Önkormányzat és az Országos Örmény Önkormányzat EÖGYKE Frakció

Gyarmati Béla

Örmény arcképek – Temesvári Liza (5. rész)

Az örmény arcképekkel egykori örmény elődeim közül némelyeknek máig fennmaradt arcképét – a rendszerint olajportrét – mutatom be az Olvasónak. Mindenképp arra biztatok, hogy az elődeiről fennmaradt képeket becsülje meg és kezelje szeretettel, mert ezeknek az érzelmi értéke pótolhatatlan. A sort Temesvári Liza portréjával folytatjuk.

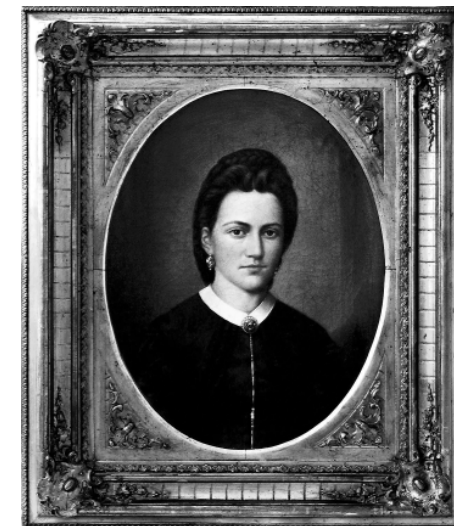
Az ábrázolt személy

Temesvári Erzsébet 1847-ben Brassóban született, az ott élő Temesvári Lukács kereskedő és Zakariás Katalin házasságából, szüleinek harmadik, utolsó gyermekeként. A családban Lizának becézték. Liza 1864 augusztusában a brassói Péter-Pál plébániatemplomban – ugyanott, ahol megkeresztelték – ment feleségül az akkor 38 esztendő Nuriás Antal gazdag nagyszzebeni örmény kereskedőhöz. Az ifjú pár Nagyszebenben kezdett önálló életet. A családi fényképalbumban megőrződött egy fénykép, ami az új házasságról készült.

Nuriás Antal és Temesvári Liza első közös fényképe

Boldog házasságukból három gyermek született: Mária (1866), Antal (1869) és Teréz (1871). Liza azonban a harmadik gyerek születésekor gyermekágyi lázat kapott és rövid szenvedés után meghalt.¹ Az özvegy édesapa 11 esztendőn keresztül egyedül nevelte gyermekeit és egy pillanatra sem tudott megfedkezni élete virágjában elvesztett feleségéről. A házasságuk kezdetén készített fotográfia alapján a gyászoló férj festményt készíttetett a szeretett hitves emlékére.²

Temesvári Liza arcképe

A nagyjából az életnagyságúnak felében megfestett mellportré mintegy 45 cm x 55 cm-es keretben ovális ablakban mutatja Liza asszonyt, alig 25 évesen. Afényképpel való azonosság egészen kiváló. Bár a festményen a ruha anyagának

részletei nem érvényesülnek, de a Liza gallériját díszítő brossnak és az abból függő arany zsinórnak, valamint Liza fülbevalójának ékszer-csillogását a festmény igen hangsúlyosan adja vissza, nyilvánvalóan azért, hogy a vagyonos megrendelőnek a gazdagsága megmutatására való valós, vagy feltételezett igényét kielégítse.³

A kép – végig leányágon öröklődve – ma Liza egyik ükunokájánál őrződik, hirdette Liza kedves emlékét.

Lábjegyzet

¹ Temesvári Liza ugyan Nagyszebenben hunyt el és az ottani temetőben búcsúztatták, azonban temetése Brassóban történt. Sírhelyét az 1980-as években az akkori hatalom brutálisan felszámolta.

² 1880-ban azonban Antal szeme fénye, a kis Toni, milliáris tuberkulózisba esett és alig

10 évesen meghalt. Ekkor az apa elgondolkodik azon, hogy 9, illetve 14 esztendő leányainak tán mégiscsak anyára lenne szüksége (így tartja a családi hagyomány), és 56 esztendőskorában másodsor is nőülésre adja a fejét. Az új asszony nem volt más, mint Antal legidősebb lányának, a negyszebeni orsolyitákhoz iskolába járó Mariskának egy csinos iskolatársnője, a Máriánál alig két évvel idősebb (az esküvőkor 18 éves) Woyciechowski Adél. (Adél a korábban bemutatott Lukács Róza legkisebb leánya volt.)

³ Nuridsán Antal második házasságából elsőként született leányának kis testi hibája volt: bicegett. A serdülőkorú leányt atyja állítólag azzal vigasztalta: „sose félj, Irénke, férjhez fogsz menni, mert ami hiányzik a rövidebb lábadból, azt arannyal fogom kipótolni”. Irénke azonban vénleány marad, és a II. világháborúban nyom nélkül eltűnt...

Gyarmati Béla

Örmény arcképek (6. rész) – Temesvári Lukács és Zakariás Katalin

Az örmény arcképekkel nem ismert embereket akarunk bemutatni, hanem egykori örmény elődeink közül némelyeknek máig fennmaradt arcképét szeretnénk megosztani az Olvasókkal. Ezeknek a képeknek a piaci értékét nem ismerjük, azonban érzelmi értékük a számunkra felbecsülhetetlen. A sort Temesvári Lukács és Zakariás Katalin portréjával folytatjuk, akik a korábban bemutatott Temesvári Liza szülei voltak.

Az ábrázolt személyek: Temesvári Lukács és Zakariás Katalin

Temesvári Lukács elődeiről családi

hagyományunk semmit nem jegyzett meg, a vonatkozó szakirodalom¹ alapján ma úgy vélem, hogy a Thorosz–Begidsán–Sztultán „családcsozor” leszármazottjaként e Temesvári Lukács elődei a Begidsánokkal és a Todorokkal közös őseiktől származtak.² Gyergyószentmiklósi kereskedőtársai közül az egyik Sztultán-ős elsőként kezdett rendszeresen az akkor igen távolinak számító Temesvárra járni vásárolni, azóta viseli az ő leszármazottainak egy része a Temesvári nevet. (A Magyarországra áttelepedettek azonban inkább Temesváry alakban szerették írni a nevüket.)

Temesvári Lukács gazdag szín-örmény kereskedőcsaládba született, 1804. évi kereszteleési bejegyzése az gyergyószentmiklósi örmény katolikus anyakönyvben szerepel. A családi emlékezet szerint ő is kereskedő volt, aki valamikor az 1835 és '40 közt vette feleségül Zakariás Katalint.³ Úgy tudjuk, hogy Zakariás Katalin 1821-ben Zakariás István⁴ és Kritsa Mária lányaként „szín-örmény”-ként született, így mindkettőjük portréját „saját jogon”, házastársával együtt mutatjuk meg.⁵

Valószínű, hogy a házaspár később Brassóban élt, hiszen Liza⁶ lányuk Brassóban született és az ottani Péter és Pál templomban volt az esküvője. (Lizán kívül még két gyermekük született: Antal, aki később a brassói kereskedőtársaság elnöke lett, és Anna, férjezett Heintze Lászlóné.) A Temesvári házaspár idős koráról Katalin asszonynak Brassóból a félélárva unokáihoz Nagyszebenbe írott leveleiből a következők szerint tájékozódhatunk. Az 1875 októberi levelében (betűhív helyesírással): „*nagy Tatátok nem aleggjobb egészségnek örvend*”; 1876 február 16-án: „*nem különben ajálom nagy Tatát is imátokba mert a télen mind gyengélkedet oly annyira hogy a házból még nem járt ki...*”, de már a '76 július 20-i levelben: „*kiüllönösön köszönöm a figyelmet a melyet szomorú nagy mamátokra fordítottatok, én nem is gondoltam az idén a cseresnye kompodra, részint bus helyzetem miján, részint a szűk cseresnye miján*”. A „bús helyzet” oka a szeretett férj hosszabb gyengélkedés-betegeskedés után, valamikor 1876 tavaszán-nyárelejeán, 72 éves korában történt elhalálózása. Katalin asszony özvegyi bánatát unokáival és vejével folytatott élénk levelezése enyhítette.

A képek

Temesvári Lukács fényképe a családi albumból

Temesvári Lukács portréja

Temesvári Lukácsról fennmaradt egy viszonylag időskori fényképünk. A hasonlóság alapján bizonyosra vehetjük, hogy olajban megfestett és egyik dédunokájánál máig megmaradt közel életnagyságú